

Expunere de motive reglementarea meșteșugurilor tradiționale sau populare :

1. Introducere: Contextul general

Meșteșugurile tradiționale, denumite și populare sau rural-artizanale, reprezintă o parte fundamentală a patrimoniului cultural imaterial al României, fiind expresia vie a creativității, îndemnării și identității comunităților locale. Prin intermediul meșteșugurilor, cunoștințele și tehnicile străvechi sunt transmise din generație în generație, contribuind la păstrarea și promovarea valorilor culturale specifice fiecărei zone geografice. Dincolo de valoarea lor culturală, meșteșugurile tradiționale joacă un rol important și în economia locală, contribuind la dezvoltarea turismului cultural și la promovarea produselor autentice românești pe piețele interne și externe.

Cu toate acestea, în prezent, meșteșugarii tradiționali din România se confruntă cu o serie de dificultăți care limitează recunoașterea oficială a activității lor și, implicit, accesul la oportunități de promovare și dezvoltare. Lipsa unui cadru legal clar și specific pentru meșteșugarii tradiționali a creat un vid legislativ care afectează atât protejarea tradițiilor, cât și drepturile meșteșugarilor. În acest context, se impune adoptarea unei legi care să reglementeze activitatea meșteșugarilor tradiționali, să le confere un statut oficial și să sprijine promovarea meșteșugurilor românești.

2. Situația actuală: Probleme identificate

În urma consultărilor cu reprezentanții meșteșugarilor populari, s-au identificat următoarele probleme majore care afectează activitatea acestora:

- **Vid legislativ:** În România, nu există o legislație specifică care să reglementeze activitatea meșteșugarilor tradiționali. Deși există reglementări precum **Legea nr. 26/2008** privind protejarea patrimoniului cultural imaterial și **Legea nr. 1/2005** privind organizarea și funcționarea cooperăției, acestea nu oferă un cadru complet și adecvat pentru recunoașterea și protejarea meșteșugarilor tradiționali.
- **Lipsa delimitării între categoriile de artizani:** Nu există o delimitare clară între meșteșugarii tradiționali, creatorii de obiecte handmade și comercianții de produse artizanale sau importate, realizate prin procese tehnologice automatizate. Această confuzie afectează autenticitatea produselor tradiționale și creează dificultăți pentru meșteșugarii autentici în a-și comercializa produsele.

- **Lipsa unui proces de autorizare/autentificare:** Meșteșugarii tradiționali sau populari nu beneficiază de un proces reglementat de autorizare și autentificare care să le confere un statut oficial. Aceasta face dificilă diferențierea produselor autentice de cele industriale sau de imitație, afectând negativ imaginea meșteșugurilor tradiționale.
- **Acces limitat la târguri și expoziții:** Meșteșugarii populari se confruntă cu taxe ridicate și acces dificil la târguri, festivaluri și alte evenimente culturale. Acest lucru le limitează capacitatea de a-și expune și comercializa produsele, afectându-le sustenabilitatea economică.
- **Barriere fiscale:** Mulți meșteșugari tradiționali, în special cei care sunt pensionari sau au venituri suplimentare, se confruntă cu povara fiscală, inclusiv plata contribuțiilor la pensie și sănătate, chiar și atunci când acestea nu sunt necesare din punct de vedere legal.

3. Scopul proiectului de act normativ

Această propunere legislativă, documentată după analiza altor proiecte depuse de-a lungul legislaturilor anterioare, urmărește să răspundă provocărilor cu care se confruntă meșteșugarii tradiționali (meșterii populari) și să ofere un cadru legislativ specific pentru recunoașterea, protejarea și promovarea activității acestora. Scopurile principale ale legii sunt:

- **Recunoașterea oficială a meșteșugarilor tradiționali (meșterilor populari)** prin stabilirea unui proces clar de autorizare și certificare, care să le confere acestora un statut oficial și să asigure autenticitatea produselor realizate.
- **Delimitarea clară** între meșteșugarii tradiționali (meșterii populari) și alte categorii de artizani sau comercianți (de exemplu mici producători de bijuterii moderne), pentru a proteja meșteșugurile autentice și pentru a preveni concurența neloială.
- **Crearea unui mecanism de protecție și promovare** a meșteșugurilor tradiționale prin introducerea unei **mărci tradiționale distinctive**, care să ateste autenticitatea produselor specifice unei anumite zone sau tradiții.
- **Facilitarea accesului meșteșugarilor tradiționali la târguri și expoziții** prin reducerea și scutirea taxelor de participare și prin asigurarea unor locuri speciale pentru aceștia în cadrul evenimentelor culturale.
- **Oferirea unor facilități fiscale** pentru meșteșugarii tradiționali care au venituri impozabile sau care îndeplinesc condițiile de pensionare, pentru a le reduce povara financiară și pentru a sprijini activitatea lor.

4. Prevederi esențiale ale propunerii legislative

a. Procedura de recunoaștere și certificare

Legea stabilește o **procedură clară** de recunoaștere a statutului de meșteșugar tradițional, care va fi realizată de o comisie formată din reprezentanți ai Direcțiilor Județene pentru Cultură, ai Centrelor Județene pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale și specialiști etnografi. Această comisie va evalua dosarele depuse și va efectua vizite la fața locului pentru a verifica autenticitatea procesului de producție și a materialelor utilizate.

b. Criterii stricte de evaluare

Statutul de meșteșugar tradițional va fi acordat doar celor care îndeplinesc criteriile stricte, cum ar fi utilizarea tehnicilor și instrumentelor tradiționale, calitatea materialelor și respectarea tradițiilor locale. Aceste criterii asigură protecția meșteșugurilor autentice și recunoașterea oficială a produselor tradiționale.

c. Marca tradițională distinctivă

Legea prevede **crearea unei mărci tradiționale distinctive**, emisă de Institutul Național al Patrimoniului, care va atesta autenticitatea și originalitatea produselor meșteșugărești tradiționale. Marca va ajuta la diferențierea produselor autentice de cele industriale sau de imitație și va conferi o valoare adăugată produselor tradiționale.

d. Facilități fiscale și scutiri de taxe

Legea prevede **facilități fiscale** pentru meșteșugarii tradiționali care îndeplinesc condițiile de pensionare, precum scutirea de la plata contribuțiilor sociale de sănătate și pensii. De asemenea, se oferă **scutiri de taxe de participare** la târguri și expoziții, pentru a sprijini accesul meșteșugarilor tradiționali la evenimente culturale.

5. Impactul social, cultural și economic

Adoptarea acestui proiect de lege va avea un impact pozitiv asupra mai multor aspecte:

a. Social și cultural

Legea va contribui la **conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial** al României, sprijinind meșteșugurile tradiționale ca forme autentice de expresie culturală. Prin recunoașterea oficială a meșteșugarilor tradiționali, legea va stimula transmiterea cunoștințelor și tehnicilor tradiționale către generațiile viitoare.

b. Economic:

Legea va sprijini **dezvoltarea economică a comunităților locale**, în special în mediul rural, prin promovarea produselor meșteșugărești și facilitarea accesului la piețe naționale și internaționale. Reducerea poverii fiscale și scutirile de taxe vor contribui la sustenabilitatea economică a meșteșugarilor tradiționali.

c. Turism cultural

Meșteșugurile tradiționale constituie o **atracție majoră pentru turiști**, iar legea va stimula turismul cultural prin organizarea de evenimente dedicate meșteșugarilor și promovarea produselor autentice românești. Aceasta va contribui la dezvoltarea turismului cultural și la creșterea vizibilității internaționale a meșteșugurilor tradiționale din România.

6. Conformitatea cu normele de tehnică legislativă

Proiectul de lege respectă **Legea nr. 24/2000** privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative. Structura și formularea prevederilor respectă principiile clarității, preciziei și coerenței. Proiectul este corelat cu legislația existentă în domeniul patrimoniului cultural și dezvoltării locale, iar prevederile sale sunt coerente și armonizate cu cadrul legislativ național și european.

7. Concluzii

Adoptarea acestei legi este imperios necesară pentru protejarea și promovarea meșteșugurilor tradiționale, ca parte integrantă a patrimoniului cultural național. Legea oferă meșteșugarilor tradiționali recunoașterea oficială a activității lor, sprijin fiscal și acces la evenimente culturale, contribuind astfel la conservarea identității culturale și la dezvoltarea economică a comunităților.

Având în vedere importanța culturală și economică a meșteșugurilor tradiționale, solicităm adoptarea prezentului proiect de lege de către Parlamentul României.

În numele inițiatorilor :

Senator PNL de Vâlcea

Claudia Mihaela BANTU

Senator PNL de Bihor

Patricia Simina Arina MOȘ

Senator PNL de Maramureș

Cristian-Augustin NICULESCU-ȚĂGÂRLAȘ

Senator PNL de Bacău

Daniel-Cătălin FENECHIU

